

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/57/2017
Identifikačné číslo spisu: 3111203003
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3111203003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne PETRODOM trade, s.r.o., Mikulášska 1, 811 01 Bratislava, IČO: 35 767 090, zastúpenej VÁLKY PARTNERS s.r.o., Muškátová 792/36,821 01 Bratislava, proti žalovanému COOP Jednota Trenčín, spotrebné družstvo, Mierové námestie 19, 912 50 Trenčín, IČO: 00 168 912, zastúpenému advokátom JUDr. Jánom Martákom, 916 41 Dolné Srnie 362, o uloženie povinnosti prevziať plnenie, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 39Cb/38/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16Cob/444/2015-190 zo 17. mája 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 16Cob/444/2015-265 z 30. júna 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobkyňi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 16Cob/444/2015-190 zo 17. mája 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 16Cob/444/2015-265 z 30. júna 2017 (ďalej aj „rozsudok“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 39Cb/38/2011-163 z 21. júla 2015 (ďalej aj „súd prvej inštancie“) a žalobkyňu zaviazal povinnosťou nahradiť žalovanému trov odvolacieho konania 72,92 Eur.

2. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol o zamietnutí žaloby o nároku žalobkyne, aby žalovaný bol povinný prevziať žalobkyňou riadne ponúknuté plnenie zo Zmluvy o pôžičke peňazí z 28.7.2006 v znení Dodatku č. 1 z 21.12.2006 (ďalej aj „zmluva o pôžičke“), a to plnenie vo forme ponúknutého majetku - 1 podielu zo spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1 (t. j. 1) na nehnuteľnostiach špecifikovaných v žalobe (ďalej len „nehuteľnosť“), čím dôjde k zániku záväzku žalobkyne zo zmluvy o pôžičke.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala dôvodnosť uplatneného nároku. Medzi sporovými stranami síce došlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke podľa ust. § 657 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) a k poskytnutiu pôžičky

vo forme peňažných prostriedkov žalobkyňou žalovanému, avšak zákonná úprava zmluvy o pôžičke nepripúšťa, aby bol dlžníkom vrátený iný než poskytnutý druh plnenia. V danom prípade tak dojednanie strán o alternatívnej možnosti vrátenia pôžičky v nepeňažnej forme, t. j. prevzatím nehnuteľností, je absolútne neplatným právnym úkonom podľa ust. § 39 OZ pre rozpor s ust. § 657 OZ a v tejto časti je zmluva o pôžičke neplatná.

4. Navyiac súd prvého stupňa uviedol, že v konaní ani nebola preukázaná existencia zmluvy, ktorej predmetom prevodu medzi sporovými stranami by boli predmetné nehnuteľnosti. Zmluva o pôžičke v znení dodatku č. 1 v časti II bod 3c aj z tohto dôvodu vykazuje znaky neurčitosti a nejednoznačnosti. Z dojednania strán nie je zrejmé, akým spôsobom by sa mal prevod uskutočniť, akou formou a kedy. Žalobkyňa nepreukázala existenciu zmluvnej či zákonnej povinnosti žalovaného, ktorej splnenia sa žalobou domáha.

5. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil za stotožnenia sa s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 1, 2 OSP), keď skonštatoval správnosť dôvodov zamietnutia žaloby. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že v procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý 21. júla 2015 vykonal pojednávanie a meritorne rozhodol v neprítomnosti žalujúcej strany, nezistil namietané odňatie možnosti žalobkyne konať pred súdom, resp. porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces, keď komplexne zhodnotil priebeh celého konania a procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal napadnutému rozhodnutiu. Stotožnil sa so súdom prvej inštancie, že v súlade so správne zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci nebol zistený dôvod, na základe ktorého by sa žalobkyňa mohla domáhať prevzatia (prevodu) nehnuteľností.

6. Podľa odvolacieho súdu predmetom zmluvy o pôžičke môže byť akákoľvek druhovo určená vec, ktorá je spôsobilá byť predmetom občianskoprávných vzťahov. Druhové určenie veci na účely tohto vzťahu nemožno vyvodiť z podstaty veci samej, ale z jej určenia účastníkmi vzťahu. Musí pritom ísť o dohodu v tom, že dlžník vráti ten istý druh veci. Ak by mal vrátiť tú istú vec, išlo by o zmluvu o výpožičke (§ 659 OZ). Ak by mal vrátiť vec iného druhu, išlo by o zmluvu o zámene (§ 611 OZ). Žalobca si požičal peňažnú sumu (čl. II bod 1 zmluvy o pôžičke) a zaviazal sa vrátiť požičanú sumu (18.000.000,- Sk) v celosti (čl. II bod 2 zmluvy o pôžičke) alebo splniť dlh formou prevodu majetku dlžníka (čl. II bod 3b zmluvy o pôžičke). Odvolací súd v zhode s vysloveným právnym záverom súdu prvej inštancie uviedol, že zmluva o pôžičke v časti, v ktorej si zmluvné strany dohodli splnenie dlhu formou prevodu majetku dlžníka - vrátenie veci iného druhu, je neplatná podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonom.

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom jej ako strane znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolateľka zdôraznila, že konaním a rozhodnutím súdov oboch inštancií došlo k nesprávnemu zisteniu skutkového a právneho stavu, súdy nesprávne konali namiesto so žalobkyňou osobne, s jej bývalým právnym zástupcom. Tým tiež došlo k nesprávnemu doručovaniu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu Mgr. Erike Sojkovej, ktorá 19. augusta 2015 doručila súdu prvej inštancie vypovedanie plnomocenstva. Hoci žalobkyňa už napadnutým rozsudkom disponuje, nebol jej riadne doručený súdom.

9. Podľa dovolateľky rozsudok odvolacieho súdu, ktorý sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, je nesprávny, keďže sa ani jeden súd náležite nevysporiadal s právnou argumentáciou žalobkyne. Z úpravy v ust. § 561 ods. 1 OZ a v ust. § 327 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka totiž vyplýva, že plnenie sa môže dohodnúť tak, že od začiatku je určený len jeden predmet plnenia (individuálne určená vec, vec určená podľa druhu alebo individuálne určená činnosť, napr. vymaľovanie bytu), alebo možno dojednať i

niekoľko predmetov plnenia, z ktorých sa má splniť iba jeden. V prípade alternatívneho záväzkového právneho vzťahu môže ísť o výber užší (medzi peňažným a nepeňažným plnením) alebo širší (napr. výber je daný peňažným plnením a plnením tovaru určitej hodnoty, ale na viac z možných predmetov plnenia). Plnenie sa tu uskutočňuje podľa vykonanej voľby, čím celý záväzok zanikne. Ak zmluva nemá ustanovenie o osobe oprávnenej vykonať voľbu, potom je podľa zákona oprávnený na voľbu dlžník, t. j. ten, kto má alternatívne plniť. Výber je vykonaný, len čo prejav vôle dôjde druhému účastníkovi zmluvy, pričom vykonaný výber je záväzný a nemožno od vykonanej voľby odstúpiť. Vykonanou voľbou končí alternatívny charakter záväzku a predmetom záväzku sa stane zvolený predmet. Veriteľ je v takom prípade povinný splniť určený predmet plnenia a dlžník je povinný toto plnenie prijať.

10. Dovolateľka ďalej poukázala na zmluvnú autonómiu strán a v tomto smere na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 387/99. Zdôraznila, že ako dlžník v záväzkovom vzťahu so žalovaným zvolila spôsob plnenia záväzku zo zmluvy o pôžičke vo forme prevodu nehnuteľnosti. Zvolený spôsob plnenia však nemohla dokončiť bez súčinnosti žalovaného, ktorý opakovane odmietol uzavrieť písomnú zmluvu, ktorá by bola spôsobilým právnym podkladom pre kataster nehnuteľností. Konštatovanie súdu prvej inštancie, ktoré prevzal aj odvolací súd, že žalobkyňa nepreukázala existenciu zmluvnej či zákonnej povinnosti žalovaného, ktorej sa žalobkyňa podanou žalobou domáha, je preto podľa dovolateľky zmätočné a nemá žiadny základ v skutkovom stave veci.

11. Ďalej dovolateľka uviedla, že žalovanému zaslala návrh zmluvy o prevode nehnuteľností v písomnej forme a žalovaný odpovedal, že o takýto postup vyrovnania záväzkov nemá záujem. Hoci je list žalovaného súčasťou súdneho spisu, odvolací súd skonštatoval, že neexistuje písomne uzatvorená zmluva, ktorá by bola podkladom pre žalované alternatívne plnenie zo zmluvy o pôžičke. Keďže žalobkyňa návrh takej zmluvy žalovanému zaslala a žalovaný ju nepodpísal, tak žalovaný je z prevzatia plnenia zo zmluvy v omeškaní. Napriek tomu súd skonštatoval, že neexistencia takejto zmluvy znamená, že neexistuje právny podklad, aby k alternatívne plneniu mohlo dôjsť. Žalovaný však musí zmluvu predloženú žalobkyňou najskôr podpísať a poskytnúť tak súčinnosť k alternatívne plneniu a až potom táto zmluva bude v písomnej forme existovať. Práve neexistencia písomnej zmluvy (omeškanie žalovaného s jej podpisom) je príčinou tohto súdneho konania a nie naopak. Dovolateľka zdôraznila, že súdy v rámci celého konania „však svojvoľne odignorovali argumenty“ o existencii písomnej zmluvy (písomného návrhu zmluvy) na alternatívne plnenie, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces.

12. Dovolateľka poukázala aj na závery rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1Cbi/57/2010 (vo vzťahu ku konkurznému konaniu na majetok úpadcu FAKTUM trade, s.r.o.), podľa ktorých na pohľadávku žalovaného vyjadrenú ako finančné plnenie sa neprihliada, čo v danom prípade súd prvej inštancie ani odvolací súd nevyhodnotili. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

13. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne vyjadril, a to len ku skutkovej stránke veci. Uviedol, že skutkový stav bol vykonaným dokazovaním riadne a správne zistený. Poukázal na rozhodnutia, ktorými súdy rozhodli o povinnosti žalobkyne zaplatiť predmetnú peňažnú pôžičku (právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 30Cb/11/2010-90 z 12. marca 2012 v znení opravného uznesenia č. k. 30Cb/ 11/2010 zo 16. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/41/2013-160, 2Cob/42/2013, 2Cob/43/2013 z 22. októbra 2013 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/72/2014 z 21. apríla 2016). Zdôraznil, že žalobkyňa od počiatku povinnosti vrátiť dlh nedisponovala s predmetom zálohu, ktorý predala spoločnosti FAKTUM trade s.r.o. a ktorú spoločnosť i s predmetným nehnuteľným majetkom „následne poslala do konkurzu“ (sp. zn. 3K/1/2007 Okresného súdu Bratislava I). Nehnuteľnosti tiež niekoľkokrát predala a rovnako ju predal aj správca konkurznej podstaty spoločnosti HANT BA, a.s. Hliny č. 1412, Považská Bystrica. Dožadovanie sa žalobou plnenia poskytnutím nehnuteľnosti na vyrovnanie pôžičky je teda nereálne. Aj keby sa v ďalšom konaní preukazoval skutkový stav, nie je možné prísť k iným záverom, ako zistili konajúce súdy. Žalovaný žiadal dovolanie zamietnuť a uplatnil si nárok na náhradu vyčíslených trov dovolacieho konania.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

15. Dovolanie žalobkyňa podala po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej aj „CSP“). Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie podľa CSP nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

16. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa ust. § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podľa ust. § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

19. V danom prípade je podľa dovolateľky dovolanie prípustné podľa ust. § 420 písm. f/ CSP z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo nesprávne doručované právnej zástupkyňi žalobkyne po tom, čo súdu oznámila vypovedanie plnomocenstva a ďalej z dôvodu, že odvolací súd ako aj súd prvej inštancie bez vypočutia argumentácie žalobkyne nesprávne vyhodnotili skutkový a právny stav veci a svojvoľne sa nezaoberali s podstatnými dôkazmi a argumentami prednesenými žalobkyňou.

20. Existencia niektorej z procesných väd zmätočnosti uvedených v ust. § 420 CSP zakladá prípustnosť dovolania a zároveň jeho opodstatnenosť.

21. Dovolací súd, vzhľadom na viazanosť vymedzenými dovolacími dôvodmi, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, len v dovolateľkou vymedzenom rozsahu, teda podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

22. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

23. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP však nie je významný subjektívny názor dovolateľky, že došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľkou vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

24. Primárne dovolateľka vytkla procesný postup v odvolacom konaní, v ktorom bolo podľa nej konané s už bývalou právnu zástupkyňou žalobkyne. K tomuto dovolaciemu dôvodu sa dovolací súd oboznámil s obsahom spisu a zistil, že žalobkyňa v prvoinštančnom konaní zastupovala splnomocnená advokátka Mgr. Erika Sojková, Pri Šajbách 34, 831 06 Bratislava. Okresný súd Trenčín vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 39Cb/38/2011-163 z 21. júla 2015. Na liste spisu č. 168 sa nachádza Oznámenie o vypovedaní plnomocenstva žalobkyni zo 17. augusta 2015 advokátkou Mgr. Erikou Sojkovou, doručené súdu prvej inštancie 19. augusta 2015.

25. Na posúdenie procesného postupu a úkonov vykonaných súdom a sporovými stranami do 30. júna 2016 bolo potrebné aplikovať zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), a to podľa ust. § 470 ods. 2 veta prvá CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Podľa ust. § 28 ods. 3 veta pred bodkočiarkou OSP, odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili. Uvedené nebolo rešpektované súdom prvej inštancie, ak po doručení vypovedania plnomocenstva (19. augusta 2015) doručoval (dovolaním napadnutý) rozsudok odvolacieho súdu na strane žalobkyne Mgr. Erike Sojkovej (doručenka na č. l. 194 spisu), ktorá ho prevzala 27. júna 2016. Tiež v písomnom vyhotovení rozsudku odvolacieho súdu v jeho úvodnej časti bolo nesprávne uvedené zastúpenie žalobkyne advokátkou Mgr. Erikou Sojkovou.

26. Vyššie uvedené nedostatky v procesnom postupe súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu však majú charakter odstrániteľných väd, k čomu na pokyn dovolacieho súdu z 1. júna 2017 sp. zn. 1 Obdo 16/2017 zo strany oboch súdov došlo, keď odvolací súd svojím uznesením č. k. 16Cob/444/2015-265 z 30. júna 2017 opravil úvodnú časť písomného vyhotovenia dovolaním napadnutého rozsudku podľa stavu ku dňu jeho vydania (vynechal text o zastúpení žalobkyne advokátkou Mgr. Erikou Sojkovou) a súd prvej inštancie tento rozsudok doručil žalobkyni (č. l. 268 a nasl., 272 spisu) čím nastali právne účinky doručenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

27. Uvedenou nápravou odstrániteľných väd procesného postupu v konaní súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tak odpadli dôvody, ktoré žalobkyňa vznesla v podanom dovolaní ako vady zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Je potrebné dodať, že vytknuté vady súdneho konania v skutočnosti ani nemali kvalitu (rozsah a intenzitu porušenia) takých procesných väd, ktoré by bolo možné subsumovať pod ust. § 420 písm. f) CSP práve z hľadiska ich možného odstránenia, a to i dodatočným postupom súdu. Nie každé procesné pochybenie v postupe súdu zakladá vadu zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ v procesnom postupe súdu dôjde k vade, ktorá je (dodatočne) do rozhodnutia dovolacieho súdu odstrániteľná (napr. správnym doručením rozhodnutia, vydaním opravného uznesenia), takáto vada bez ďalšieho nepredstavuje vadu zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f) OSP, ktorá by vo svojom dôsledku zakladala prípustnosť a tým aj dôvodnosť dovolania.

28. Dovolateľka ďalej odôvodnila zásah do svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa ust. § 420 písm. f) CSP tým, že odvolací súd totožne so súdom prvého stupňa rozhodli vo veci bez vypočutia jej argumentácie. Pokiaľ ide o postup v odvolacom konaní, z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a napadnutý rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, verejne vyhlásil, pričom išlo o postup odvolacieho súdu v súlade so zákonnou úpravou v § 214 ods. 2 OSP, podľa ktorého v ostatných prípadoch (t. j. neuvedených v ods. 1, poznámka dovolacieho súdu) možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku podrobne a dostatočne zaoberal i postupom súdu prvej inštancie, ktorý svoj rozsudok 21. júla 2015 vydal na pojednávaní v neprítomnosti žalujúcej strany, pričom ani prieskumom v

dovolacom konaní nebolo zistené porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces vykonaním pojednávania 21. júla 2015 a rozhodnutím v jej neprítomnosti. Relevantné bolo dodržanie podmienok vykonania pojednávania v neprítomnosti žalujúcej sporovej strany (§ 101 ods. 2 OSP), čo odvolací súd v napadnutom rozsudku dostatočne a správne vyhodnotil, pričom dôvodne komplexne prihliadal i na priebeh celého konania pred súdom prvej inštancie, v ktorom mala žalobkyňa (dovolateľka) vytvorený dostatočný priestor pre uplatnenie žalovaných nárokov voči žalovanému, za dodržania rovnosti strán (§ 18 OSP). Odvolací súd osobitne poukázal aj na okolnosť, že až po vydaní rozsudku z 21. júla 2015 právna zástupkyňa žalobkyne (Mgr. Erika Sojková) v oznámení zo 17. augusta 2015, doručenom súdu prvého stupňa 19. augusta 2015, oznámila vypovedanie plnomocenstva žalobkyňi, preto ak 21. júla 2015 (resp. až do 18. augusta 2015) súd prvej inštancie konal s uvedenou právnou zástupkyňou, tak odvolací súd dôvodne konštatoval, že týmto postupom nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyňi konať pred súdom, resp. k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Vo vzťahu ku konaniu do 18. augusta 2015 bola rovnako nedôvodná všeobecná námietka dovolateľky, že „...súdy v priebehu celého predmetného konania mali problém so správnym doručovaním žalobcovi, keď písomnosti doručovali bývalému právnenému zástupcovi“. Dovolací súd pripomína úpravu v ust. § 49 ods. 1 OSP, podľa ktorého ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi a od 1. júla 2016 ide o obdobnú úpravu v ust. § 110 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi.

29. Za porušenie práva na spravodlivý proces považovala dovolateľka aj nesprávne vyhodnotenie skutkového a právneho stavu vecí, keď sa odvolací ani prvoinštančný súd nezaoberali s podstatnými dôkazmi a argumentmi prednesenými zo strany žalobkyne. V prvom rade je potrebné uviesť, že nesprávne zistenie skutkového stavu nie je dovolacím dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa úpravy v § 419 - 421 CSP. Z ust. § 442 CSP vyplýva, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Skutkový stav vecí zistený odvolacím súdom prieskumu v dovolacom konaní nepodlieha. Rovnako prípustnosť dovolania nezakladá nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých sporovou stranou a zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom odchyľne od návrhu a názoru sporovej strany, keďže ide o skutkovú rovínu posudzovania sporu.

30. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno vidieť ani v tvrdení dovolateľky, že sa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nezaoberal so všetkými jej argumentmi, ktoré považovala pre vec za podstatné. V tomto smere v dovolaní zdôraznila nezaobranie sa zmluvou (písomným návrhom zmluvy) na alternatívne plnenie dlhu zo zmluvy o pôžičke prevodom nehnuteľností na žalovaného. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa k žalobe ani v ďalšom priebehu prvoinštančného konania súdu žiadnu písomnú zmluvu resp. návrh zmluvy o prevode nehnuteľností na žalovaného nedoložila. Žalobkyňa v rámci svojej dôkaznej povinnosti nedoložila súdu ani tvrdenú korešpondenciu so žalovaným (list žalovanému z 12. júla 2007 a odpoveď žalovaného zo 14. apríla 2008), ktorá sa mala podľa dôvodov dovolania týkať predloženia návrhu písomnej zmluvy na prevod nehnuteľností žalovanému. Na č. l. 89 spisu sa nachádza súdom zabezpečený (vo fotokópii zo spisu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 38Cb/139/2010, č. l. 42, poznámka dovolacieho súdu) list žalovaného zo 14. apríla 2008, ktorý bol predmetom dokazovania na pojednávaní 21. júla 2015. Samotný postup súdov oboch inštancií v súvislosti s dokazovaním je výlučne v ingerencii konajúcich súdov a súvisí s ich úvahou o tom, či tvrdené skutočnosti boli dostatočne preukázané alebo či je potrebné v dokazovaní pokračovať pri zachovaní princípov procesnej ekonomie. To, že napokon v rámci hodnotenia vykonaných dôkazov a v súvislosti s právnym názorom o neplatnosti časti zmluvy o pôžičke v dojednaní sporových strán o alternatívnom vrátení pôžičky prevzatím/prevodom nehnuteľností, nepovažoval odvolací súd ani súd prvého stupňa predmetné (žalobkyňou samotnou nedoložené) tvrdenia a vykonané dôkazy o existencii návrhu zmluvy o prevode nehnuteľností na žalovaného a o jej obsahu za právne relevantné pre rozhodnutie vo veci, nespôsobilo porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces.

31. Dovolací súd považuje za potrebné poukázať na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, avšak neustanovuje žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite

návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03).

32. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je aj možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

33. Napokon súd v konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 veta tretia OSP, teraz § 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Táto námietka dovolateľky teda vzhľadom na uvedené nie je dôvodná.

34. Z obsahu dovolania vyplývalo, že žalobkyňa naplnenie dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP videla aj v tom, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné (aj keď *expressis verbis* tento výraz nebol použitý, poznámka dovolacieho súdu), keďže sa odvolací súd podľa žalobkyne nevysporiadal so všetkými jej odvolacími námietkami. Podľa úpravy v ust. § 157 ods. 2 OSP v znení ku dňu vydania napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobne podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Podľa ust. 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

35. Z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03 z 3. júla 2003 vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

36. K námietke nepreskúmateľnosti (nedostatočného odôvodnenia) súdnych rozhodnutí dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky dňa 3.12.2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

37. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

38. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu však obsahuje dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je možné považovať ho za nedostatočne odôvodnené. Základnými odvolacími námietkami žalobkyne sa odvolací súd zaoberal a napriek tomu, že už prvoinštančné rozhodnutie dávalo odpovede na ňou vznesené námietky, odvolací súd uviedol na zdôraznenie správnosti jeho záverov aj ďalšie úvahy. Dovolací súd dospel k záveru, že obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Súdny prvostupňový súd primerane vysvetlil, z akých úvah a dôkazov vychádzali pri prejudiciálne riešenej otázke (ne)platnosti dojednania o alternatívnej forme vrátenia pôžičky prevodom nehnuteľností, ktoré dojednanie tvorilo skutkový a právny základ uplatneného nároku žalobkyne.

39. Nie je možné vytýkať súdom oboch inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach v odôvodnení nevysporiadali s výzvou žalobkyne žalovanému na prevzatie alternatívne dojednaného vrátenia pôžičky prevodom nehnuteľností, prípadne s tvrdou existenciou samotného návrhu takej prevodnej zmluvy a jeho obsahom, ak žalobkyňa v celom konaní výzvu z 12. januára 2007 ani návrh zmluvy nedoložila a napokon, ak v oboch rozhodnutiach je dostatočne vysvetlený názor a posúdenie predmetného dojednania strán ako absolútne neplatného pre rozpor s kogentnou úpravou zmluvy o pôžičke v § 657 OZ. Predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie bol aj predmet sporu Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1Cbi/57/2010, na ktorý žalobkyňa poukazovala v odvolaní. To, že súdy oboch inštancií sa s rozhodnutím v uvedenom spore v odôvodnení svojich rozsudkov osobitne nezaoberali, však samé o sebe, vzhľadom na prijaté skutkové zistenia a právne závery o neplatnosti dojednania o alternatívnej forme vrátenia pôžičky prevodom nehnuteľností, neznamená porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces.

40. Námietkami vzťahujúcimi sa k odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľka zjavne vyjadrila svoj nesúhlas s výsledkom sporu, skutkovým a právnym posúdením veci. To, že súdy nižších inštancií nepostupovali a nerozhodli podľa predstáv dovolateľky, však nepredstavuje vadu konania a dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti zdôraznil, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. júla 2010, sp. zn. 3 Cdo 61/2010).

41. Najvyšší súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdov nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho

súdu ako celok splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 1 a 2 CSP). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 369/2013 zo 17. marca 2016). Podľa ust. § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

42. Pokiaľ dovolateľka vytkla rozhodnutiu odvolacieho súdu nesprávne právne posúdenie veci, tak dovolací súd uvádza, že samotným právnym posúdením veci nemôže dôjsť k porušeniu práva sporovej strany na spravodlivý proces, lebo právnym posúdením veci sa jej neodníma možnosť uplatnenia jej procesných práv. Dovolateľka pritom námietky voči právnemu posúdeniu veci subsumovala pod námietky zmätočnosti procesného postupu oboch dotknutých súdov, avšak nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa vymedzeného dovolacieho dôvodu v ust. § 420 písm. f) CSP nezakladá.

43. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nezistil, že by došlo k dovolateľkou namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ust. § 420 písm. f) CSP. Preto dovolanie odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ust. § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

44. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

45. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.